

ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

1^ο ΚΕΙΜΕΝΟ

Άντον Τσέχοφ: Οι καλλιεργημένοι άνθρωποι

Άντον Τσέχοφ, Ρώσος θεατρικός συγγραφέας που διαμόρφωσε το σύγχρονο θέατρο. Παραθέτουμε ένα απόσπασμα από γράμμα του Άντον Τσέχοφ στον αδερφό του Νικολάι τον Μάρτιο του 1886. Ο αδερφός του Τσέχοφ ήταν ένας ταλαντούχος ζωγράφος και συγγραφέας ο οποίος ήταν βυθισμένος στις καταχρήσεις Ένα φωτεινό κείμενο για το ρόλο των καλλιεργημένων ανθρώπων.

Οι καλλιεργημένοι άνθρωποι σέβονται την ανθρώπινη ατομικότητα και γι' αυτό είναι πάντοτε συγκαταβατικοί, γελαστοί, ευγενικοί, υποχρεωτικοί.

Δεν συμπονούν μονάχα τους κατώτερους, τους αδύναμους και τις γάτες. Πονάει η ψυχή τους και για κείνο που δεν φαίνεται με γυμνό μάτι.

Είναι ντόμπροι και φοβούνται το ψέμα σαν τη φωτιά. Δεν λένε ψέματα ακόμα και για τιποτένια πράγματα. Το ψέμα προσβάλλει εκείνους που το ακούνε και ταπεινώνει στα μάτια τους εκείνους που το λένε. Δεν παίρνουν ποτέ πόζα, στο δρόμο είναι όπως και στο σπίτι τους, δεν ρίχνουν στάχτη στα μάτια του κατώτερου τους.

Δεν είναι φλύαροι και δεν αναγκάζουν τον άλλο να ακούει τις εκμυστηρεύσεις τους όταν δεν τους ρωτάει. Δεν ταπεινώνονται για να κεντήσουν τη συμπόνια του διπλανού. Δεν παίζουν με τις ευαίσθητες χορδές της ψυχής των άλλων για να κερδίζουν σαν αντάλλαγμα αναστεναγμούς και χάρδια.

Οι μορφωμένοι και καλλιεργημένοι άνθρωποι δεν είναι ματαιόδοξοι. Δεν ενδιαφέρονται για όλα εκείνα τα ψεύτικα διαμάντια, όπως είναι λόγου χάρη η γνωριμία με μια διασημότητα, η χειραψία με τον τάδε αναγνωρισμένο άνθρωπο, η αναγνώριση από τους πάντες όταν μπαίνουν σε μία ταβέρνα. Ο πραγματικά καλλιεργημένος άνθρωπος προτιμά να μένει στην αφάνεια ανάμεσα στο πλήθος, αποφεύγει τη διαφήμιση. Κι όπως είπε και ο Κριλόβ, "ένα άδειο βαρέλι δημιουργεί πολύ μεγαλύτερη ηχώ από ένα αντίστοιχο γεμάτο."

Αν έχουν ταλέντο, το σέβονται. Θυσιάζουν γι' αυτό την ησυχία τους, τις γυναίκες, το κρασί, την κοσμική ματαιότητα. Είναι περήφανοι για την αξία τους και έχουν συνείδηση της αποστολής τους.

Αηδιάζουν από την ασχήμια και καλλιεργούν μέσα τους την ομορφιά.

Δεν μπορούν να κοιμηθούν με τα ρούχα, δεν μπορούν να βλέπουν στο τοίχο κοριούς, να πατούν σε φτυσιές. Δαμάζουν όσα μπορούν και εξευγενίζουν το ερωτικό ένστικτο. Δεν κατεβάζουν βότκα όπου βρεθούν. Πίνουν μονάχα όταν είναι ελεύθεροι και τους δίνεται ευκαρία. Γιατί τους χρειάζεται "γερό μυαλό σε γερό κορμί".

2^ο ΚΕΙΜΕΝΟ

Ματθαίος Γιωσαφάτ [για τους Νεοέλληνες....]

*Ο κορυφαίος Έλληνας ψυχίατρος-ψυχαναλυτής και συνιδρυτής της Ελληνικής Εταιρείας Ψυχαναλυτικής Ψυχοθεραπείας σε μια σπάνια συνέντευξη. ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΑΝΤΑΖΟΠΟΥΛΟΣ 30.1.2020
Πηγή: lifo.gr (αποσπάσματα)*

«Αυτό που με ενοχλεί στα χαρακτηριστικά του Νεοέλληνα είναι η έλλειψη πολιτισμού, ο φθόνος, η επιθετικότητα και η αγένεια. Οι μισοί βρίζουν τους άλλους μισούς ως «γερμανοτσολιάδες», «προδότες» ή «ξεπουλημένους». Πάντα είχαμε διχόνοια. Είμαστε λίγο παρανοϊκός λαός, όχι με την έννοια της τρέλας, αλλά με εκείνη της καχυποψίας. Παραδείγματος χάριν, η οδηγική συμπεριφορά μας είναι ενδεικτική των διαθέσεών μας. Ένα νταηλίκι ακατανόητο. Πιστεύω ότι υπάρχουν θαυμάσιοι Έλληνες, αλλά και πολλά καθίκια.»

«Να έχουμε το γνώθι σαυτόν αλλά και να ακολουθούμε το γνωμικό που λέει «βίος μη γνωτός, ου βιωτός», δηλαδή είναι σαν να μη ζεις αν δεν καταλαβαίνεις τον εαυτό σου και τον κόσμο γύρω σου. Γι' αυτό και η ζωή με έχει διδάξει ότι αν δεν αγαπήσεις τον ίδιο σου τον εαυτό, δεν πρόκειται ποτέ να αγαπήσεις τους άλλους γύρω σου.»

«Ευτυχώς, η ψυχανάλυση και η ψυχιατρική δεν είναι ταμπού πλέον. Κάποτε, ναι, ήταν, αλλά σήμερα χιλιάδες άνθρωποι επιλέγουν την ψυχανάλυση. Οι Έλληνες είναι ένα έθνος αμόρφωτων μιας χώρας παραδοσιακής και υπανάπτυκτης. Το σχολείο είναι απαίσιο. Ο τρόπος διδασκαλίας είναι εντελώς ακατάλληλος. Η Ιστορία που μαθαίνουμε είναι ένα συνονθύλευμα από μύθους. Και δεν έχουμε φροντίσει ώστε να εισαχθούν τα «μαθήματα ζωής» στη σχολική εκπαίδευση.....»

3^ο ΚΕΙΜΕΝΟ

Θα 'ρθεί καιρός - ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΓΩΓΟΥ

Θαρθεί καιρός που θα αλλάξουν τα πράγματα.
Να το θυμάσαι Μαρία.
Θυμάσαι Μαρία εκείνο το παιχνίδι
που τρέχαμε κρατώντας τη σκυτάλη
-μη βλέπεις εμένα- μην κλαις. Εσύ εισ' η ελπίδα.
άκου θάρθει καιρός
που τα παιδιά θα διαλέγουν γονιούς
δε θα βγαίνουν στην τύχη
Δε θα υπάρχουνε πόρτες κλειστές
με γερμένους απέξω
Και τη δουλειά
θα τη διαλέγουμε
δε θάμαστε άλογα να μας κοιτάνε στα δόντια.
Οι άνθρωποι -σκέψου!- θα μιλάνε με χρώματα
κι άλλοι με νότες.
Να φυλάξεις μονάχα
σε μια μεγάλη φιάλη με νερό
λέξεις και έννοιες σαν και αυτές
απροσάρμοστοι-καταπίεση-μοναξιά-τιμή-κέρδος-εξευτελισμός
για το μάθημα της ιστορίας.
Είναι Μαρία -δε θέλω να λέω ψέματα- δύσκολοι καιροί.
Και θαρθούνε κι άλλοι.
Δεν ξέρω -μην περιμένεις και από μένα πολλά-

τόσα έζησα, τόσα έμαθα, τόσα λέω
κι απ' όσα διάβασα ένα κρατάω μόνο:
"Σημασία έχει να παραμένεις άνθρωπος".
Θα την αλλάξουμε τη ζωή!
Παρ' όλα αυτά Μαρία.

ΘΕΜΑ Α

Με συνοπτικό τρόπο να αποδώσεις τα χαρακτηριστικά που ο Τσέχοφ θεωρεί ότι πρέπει να διαθέτουν οι καλλιεργημένοι άνθρωποι. (100 λέξεις)

(15 μονάδες)

ΘΕΜΑ Β

1. Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις ως Σωστές ή Λανθασμένες. Να τεκμηριώσετε τις επιλογές σας με αναφορές στο κείμενο ή/και σε συγκεκριμένους κειμενικούς δείκτες (γλωσσικές επιλογές)

1.1) Ο λόγος του Μ. Γιωσαφάτ δείχνει αγανάκτηση.

1.2) Ο Μ. Γιωσαφάτ γενικεύει τις διαπιστώσεις του για τους Έλληνες.

1.3) Ο λόγος του Μ. Γιωσαφάτ είναι συμβουλευτικός/προτρεπτικός.

1.4) Ο Μ. Γιωσαφάτ θεωρεί ότι οι συμπεριφορές των Ελλήνων δηλώνουν έλλειψη αυτοεκτίμησης.

1.5) Στόχος του Μ. Γιωσαφάτ είναι να μας επηρεάσει συναισθηματικά.

(15 μονάδες)

2. Πώς συνομιλούν τα δύο πρώτα κείμενα; Να τα συγκρίνετε ως προς το περιεχόμενο. (50 – 100 λέξεις)

(15 μονάδες)

3. «Οι Έλληνες είναι ένα έθνος αμόρφωτων μιας χώρας παραδοσιακής και υπανάπτυκτης. Το σχολείο είναι απαίσιο. Ο τρόπος διδασκαλίας είναι εντελώς ακατάλληλος. Η Ιστορία που μαθαίνουμε είναι ένα συνονθύλευμα από μύθους. Και δεν έχουμε φροντίσει ώστε να εισαχθούν τα «μαθήματα ζωής» στη σχολική εκπαίδευση.....»: Να ξαναγράψετε το παραπάνω απόσπασμα κάνοντας τις απαραίτητες γλωσσικές αλλαγές, ώστε το ύφος να μην είναι τόσο αιχμηρό (Παράδειγμα: Οι Έλληνες είναι ένα έθνος με ελλιπή παιδεία...)

(10 μονάδες)

ΘΕΜΑ Γ

Α) Σε ποια ζωή ελπίζει η ποιήτρια; Ποια είναι τα σημαντικά χαρακτηριστικά μιας τέτοιας ζωής; Να απαντήσετε με αναφορές σε τρεις τουλάχιστον κειμενικούς δείκτες. Β) Να σχολιάσετε τις ελπίδες της Κατερίνας Γώγου αναπτύσσοντας τις δικές σας σκέψεις και συναισθήματα. (150 – 200 λέξεις)

(15 μονάδες)

ΘΕΜΑ Δ

Με αφορμή το κείμενο του Τσέχοφ να γράψεις ένα άρθρο, το οποίο θα αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του σχολείου σου. Με το κείμενό σου επιλέγεις να αναδείξεις τα πιο σημαντικά για σένα χαρακτηριστικά των καλλιεργημένων ανθρώπων και στη συνέχεια διατυπώνεις την άποψή σου για τους τρόπους με τους οποίους αυτά μπορεί να καλλιεργηθούν σε ένα σύγχρονο σχολείο. (300-350 λέξεις)

(30 μονάδες)